

מסורת הש"ס

(א) נכנסת ט. וחס נמנן.
(ב) נכנסת יב. וחס נמנן.
(ג) נמס' ד"ס פ"ח תוספתא
(ד) פקדו ר"ה (ד) וחס
(ה) שם מ"ס ד"ס פ"ח
(ו) נש פ"ט (ו) ודגמנו
לקמן קד: וע"ש ובפס"י
שם ובכריתות כג. ובגדה
יט: ע"ש ובשבת קב. הא
מזי רבי יוסף ורבי טולה
ר"ה הא, (ו) וחס תוספתא פ"ו
ה"א ע"ש, (ח) ז"ל אחר
ד"ה מנחם, (ט) יע"ז מ"ז,
(י) כ"ה: לך,

הגהות הב"ח

(א) גמ' לפניהם אלא
(בשלב) מו"מ וי"ב פ"א
שלש: (ג) רש"י ד"ה במר
וה' לשון תמורה הוא
האי טרפה כלל ואת ד'
נמקח:

מוסף רש"י

וכי מכללא מאי. וכי
אמר ליה מכללא מאי
גרעיתא איכא דלמא חזי
בפירוש איתמר (ברכות
, יב).

רבינו גרשום

חמוכה נמי לישדר. עם גידה דליכא למיחש שמא ימכרנה לישראל דהא לא זכני מיניה דחיישי לטרפה: אלא נמקום שמכריו. לישראל מותר ליקח שם בזהו מקום מן העובד כוכבים כיון שלא הכריזו להמלי נחוש לה העובדים ישראלים הם ולטרפה ליכא למיחש דהא לא הכריזו היום: **שלימה נמי לא לישדר ליה.** עד שיטול גידה דלע"פ שמקומו ניכר איכא למיחש דלמא חתך לה עובד כוכבים ומזנין וסבור זה שנטל גידה: **חמוכה דעובד כוכבים.** צריך אינו עשוי כשל ישראל שהוא פורעה כדרך שהגיד מונח. ועל דא סמך רבי בשולח יך לחזירו על יד עובד כוכבים ולא עשה זה חותם דכשרה היא לא היא חמוכה כדרך שישראל חמוכה אחר חטיתה הגיד אכל באכר אחר שחיתוך עובד כוכבים וחיתוך ישראל שזין זו אסור עד שיהא זו חותם: **ואיבעית אימא נמקום שאין מכריו.** ודקשיא לך חמוכה נמי לישדר דהא לא זכין לה ישראל גזירה שמה יתננה לו כפני ישראל ואותו הרוואה שזה נתנה לו לוקח הימנו כעבור ניטל גידה: **ואיבעית אימא.** עומד דמנתי דלמא חמוכה לא לישדר עם גידה: **משום דגונז דעמו.** דעובד כוכבים כעבור שישראל זה אהבו מאד שמתקנה וטרח זה ליטול גידה עד שנראית נעלמו ואח"כ נתנה לו והוא לא נעלו ונמלא מחזיק לו טובה חס: **פייסיה לתנוריה.** לו שער לו המעצרות: **מכר.** ספינה רחבה שעוצרין בה את הנהר: **במר דשחוט.** בחילוף שחוטת בחוקת שחוטת וחזירו כצבורות (דף ג). והוא טבחא דמזנין מרצא דאטמא במר דכנתא. ולי נראה דלשון ממורה הוא. **א** דהא דטרפה לאו דוקא דטרפה בשחוטת: **א** מיתלפא אלא כלומר טרפה שחוטת נתן לו במר דכשרה שחוטת: **ואשקיה חמרא מויגא.** והעובד כוכבים סבור שהיין חי: **וכי מכללא מאי.** מה לנו אי איתמר מכלל אי בפירוש הא מהא כללא שפיר שמעינן אומאי אשמעינן גמרא דלאו פירוש איתמר ומה יא לנו לגמגם בכלל זה: **למ"ד טרפה הוא.** איכא למימר דלאו משום גניבות דעת איקפיד אלא משום דאשקיה גזיה עד השתא: **אנפקא חיויא משמע.** משום יקרא דדיה איקפיד שעבר על דכריו: **לא יסרבה.** לא יפליז צו האול יודע שלא עשה משום דגונז דעמו להחזיק לו טובה חס כעבור שמן הלז מסרבה לו כן: **ולא יפתח לו כו.** כל חציותיהם מגופות היו וכשזא אדם חסוד אלאו פותח לו חצית להשקותו יין חזק ואם מכר חצית לחנוני שלמה ועדיין היו אלאו לא יפתחנה לאורח הבא לו ותתקלקל יינה וזה ימכרנה מיד לחנוני שימכרנה לו: **א"כ הודיעו.** שאל אורח ואינו נפקד: **לא יציא לו פך ריקן ויאמר לו סוך שמן.** חסר. לפי שזה סבור שהוא מלא: **שמעו.** גונז דעמו: **ואם יש שם חצר עיר.** חצורת עיר שיש שם רצים וזה מתכוין להחשיב את האכל צענייהן שיאמרו כמה חסוד זה שזה מכדו כ"כ: **מוסר.** דגול כבוד הכריות: **סנדל.** של עור צהמה שמתה חיה"ט מאליה אין עורה חזק כשל כריאה שחוטת: **חיה שחוטת.** צריכה שחוטת: **הפכנה.** שמה מחמת נשיטת נחש מתה והארס נבלע צעור: **ושמן קץ על פיה.** כעבור שהכל שמן ומומן עליו אורחים וצטוח שיש לו שמן הרבה לניכס: **וחנק את עצמו.** שלא היה לו מה להאכילם וצוח מהם: **שעווק.** סוגר כמו ויעוצקו (ישעיה ה): **שלימה אין לריך ליטול.** מפני שניכר שלא ניטל והאכולה נטלו: **ובעובד כוכבים צין שלימה כו.** לקמיה [ע"ב] מפרש לה: **אין מוכרין טרפה לעובד כוכבים.** ימכרנה לישראל או נמקום שמכריו וציוס שהכריזו הכי מתוקמא לקמן [ע"ב]:

גיד הנשה פרק שביעי חולין

צד.

עין משפט
נר מצוה

ב א מ"י פ"ח מהלכות
מאכלות אסורות הל'
י דעי' במ"מ טו"ש"ע י"ד
סומן פה עקיף יא:
ב ב ג ד מ"י פ"ב
מה' דעת הל' א
ו"פ"ח מה' מכירה הל' א
ג סגמ לאוין קנה טו"ש"ע
ח"מ סומן רכס עקיף ו:
ב ב ה ו טו"ש"ע שם ס"ו:
ב ג ד מ"י פ"ב מה'
דעות הל' א טו"ש"ע
שם עקיף ח:
ב ד מ"י פ"ו מה'
בכריתות י' טו"ש"ע
ח"מ פ"י קע עקיף טו:
ב ה ז מ"י פ"ח מה'
מאכלות אסורות הל'
י דעי' סגמ לאוין קלט
קמא טור ש"ע י"ד סומן
פה עקיף יא:

רבינו גרשום

הבריות אלא מכללא
דבעברא דאיכא בשביל
שמעיה דנתן לא"י
תרנגולת טרפה בכלל
שחוטת מאחי קפידא
איתמר דשמואל דשמואל
אפי' איתמר משמיה
מהווא קפידא מאי ודאי
כן הוא ואינו דאיכא אי
לאבי תרנגולת כו' כלומר
אפי' דחזין דאיכא לא
אמרין שממיה בפירוש
דאסור לגנוב דעת הבריות
אי שמואל דאיכא בשביל
איכא לשמיעה בשביל
דגנב דעתו של א"י אלא
א"ל לא ליבעי ליה כו' אי
לרבא אנפקא חייא משמע
כלומר שאינו מוזה ומחזיר
בגול גמור: **ולא ירבה**
בחקירות. כלומר לא ישגר
לו דורות: **לא יפתח לו**
חציות כו'. כלומר הוא
מכר חציותיו לחנוני וחנני
עבר לפתוח למוכר מיד
ובא אוהבו לביתו ויבקש
ממנו מכר לו יין מאותו
חצית אל יאמר לו אם
לא בשביל אהבתך לא
הייתי פותח וגונז דעמו
למכור: **עתידי למכור:**
ואל יאמר לו סך שמן.
כלומר הפך של שמן יהיה
בידו ואין לו כלום שחורק
השמן ממנו אל יאמר לו
רוצה [אחא] לטוך שמן בן
הפך הוא ואין לו כלום
וגונז דעמו: **ואם בשביל**
בכדור. כלומר ישבו שם
בני אדם וחולק לו בכדור
בשביל בני אדם: **לגין**
המתקשקש. כלומר שאין
בו אלא מעט יין: **ואם יש**
בו חבר עיר. כלומר תלמיד
חכם ודאי בשביל בכדור
המתקשקש. כלומר שאין
למלאנו יין מותר: **סנדל**
של מטה. כלומר סנדל
של עור בהמה שמתה
מאליה בכלל סנדל בהמה
שנשחטה שאין סנדל של
מטה טוב כשל שחוטת:
מפני הסכנה. שמה נכסה
נחש וישב הארס בבשר
(פסח). ושמן קץ על
אדם. כלומר יין ומיעוט
שמן על היין: והניח
בפניהם כשלש ביצים.
כלומר פח כשלש ביצים.
שהוא ערוך כו' כלומר
המתקשקש: **חמוכה צריך**
ליטול הימנה גיד הנשה.
כלומר כיון הדירך חתוך
בכר בר ישראל חבירו שגיד
הנשה מנוקד ממנו ולא
יטלנו: אחד מפני האנסין.
כלומר שמה יעשה לו אונס
חמוכה

אחד

חיתוכא דעובד כוכבים מידע ידיע. פירש בקונטרס דחיתוך דעובד כוכבים צריך אינו עשוי כשל ישראל שהוא פורעה כדרך שהגיד מונח ועל דא סמך רבי בשולח יך על יד עובד כוכבים לחזירו ולא עשה צו חותם דכשרה היא אס חמוכה כדרך שישראל חמוכה אחר חטיתה גיד עכ"ל ותימה דאם כן לוקמיה אף כשאין מכריו וחמוכה לא לישדר ליה דלמא חתי לידכזוי לישראל דכיון דחיתוך דישראל מידע ידיע לא יחוש ישראל הבא לקנותה שמה טרפה היא דאם כן למה פתחה וחמכה כדרך שעושין כדי ליטול הגיד וכי תימא דחיישי ישראל שמה אחר כך נודע לו שהיא טרפה דא"כ מטעם זה נאסור בשולח יך לחזירו ע"י עובד כוכבים שמה דממנה לעובד כוכבים יך אחרת שלא נודע לישראל שהיתה טרפה עד אחר שניטל גידה והחליפה בזה וי"ל דכולי האי לא חיישינן דלא שכיח שחיתוך כך ליד עובד כוכבים אכל היכא דישראל שלח לעובד כוכבים חייש ישראל נמקום שאין מכריו אע"פ שניטל גידה דלמא דלכך" שמה לעובד כוכבים לפי שנועד לו אחר ניקור דטרפה היא: **מ"ד טרפה הוא ויהבה ניהלדיה במר דשחוטת.** וא"ת לעולם אימא לך דמותר לגנוז דעמו של עובד כוכבים ואיקפיד משום דלמא לו לעובד כוכבים שחוטת היא ואיכא למימר שמה יתננה לו כפני ישראל ויקנה ממנו וי"ל דמ"מ איכא למידק מיניה דלמא דלמא לגנוז דעמו דאי שרי ליכא למיחש שמה יקנה ממנו ישראל דחוש דלגנוז דעמו של עובד כוכבים אומר כן:

אמר
עולא איקלע לבי רב יהודה פתח לו חביות המכורות לחנוני אודועי אודיעיה ואיבעית אימא שאני עולא דחביב ליה לרב יהודה דבלאו הכי נמי פתוחי מפתח ליה ת"ר ילא ילא אדם לבית האבל ובידו לגין המתקשקש ולא ימלאנו מים מפני שמתעהו ואם יש שם חבר עיר מותר ת"ר ילא ימכור אדם לחבירו סנדל של מטה בכלל של חיה שחוטת מפני ב' דברים א' מפני שמתעהו וא' מפני הסכנה **א** ולא ישגר אדם לחבירו חבית של יין ושמן קץ על פיה ומעשה באחד ששיגר לחבירו חבית של יין ושמן קץ על פיה והלך וזימן עליה אורחין ונכנסו מצאה שהיא של יין וחנק את עצמו **א** ואין האורחין רשאים ליתן ממה שלפניהם לבנו ולבתו של בעה"ב אא"כ נטלו רשות מבעה"ב ומעשה באחד שזמן ג' אורחין בשני בצורת ולא היה לו להניח לפניהם אלא **א** בשלש ביצים בא בנו של בעה"ב נטל אחד מהן חלקו ונתנו לו וכן שני וכן שלישי בא אביו של תינוק מצאו שעווק א' בפיו ושתיים בידו חבטו בקרקע ומת כיון שראתה אמו עלתה לגג ונפלה ומתה אף הוא עלה לגג ונפל ומת א"ר אליעזר בן יעקב על דבר זה נהרגו ג' נפשות מישראל **א** מאי קמ"ל דכולהו ר"א בן יעקב היא ת"ר **א** השולח יך לחבירו שלימה אינו צריך שיטול הימנה גיד הנשה חתוכה צריך ליטול הימנה גיד הנשה **א** בעובד כוכבים בין חתוכה ובין שלימה **א** צ"ל ליטול הימנה גיד הנשה ומפני ב' דברים אמרו אין מוכרין גבילות וטרפות לעובד כוכבים אחד מפני שמתעהו ואחד שמה יחזור וימכרנה לישראל אחר ולא יאמר אדם לעובד כוכבים קח לי בדינר זה בשר מפני ב' דברים

אחד

הוא אלאו לא יפתחנה לאורח הבא לו ותתקלקל יינה וזה ימכרנה מיד לחנוני שימכרנה לו: **א"כ הודיעו.** שאל אורח ואינו נפקד: **לא יציא לו פך ריקן ויאמר לו סוך שמן.** חסר. לפי שזה סבור שהוא מלא: **שמעו.** גונז דעמו: **ואם יש שם חצר עיר.** חצורת עיר שיש שם רצים וזה מתכוין להחשיב את האכל צענייהן שיאמרו כמה חסוד זה שזה מכדו כ"כ: **מוסר.** דגול כבוד הכריות: **סנדל.** של עור צהמה שמתה חיה"ט מאליה אין עורה חזק כשל כריאה שחוטת: **חיה שחוטת.** צריכה שחוטת: **הפכנה.** שמה מחמת נשיטת נחש מתה והארס נבלע צעור: **ושמן קץ על פיה.** כעבור שהכל שמן ומומן עליו אורחים וצטוח שיש לו שמן הרבה לניכס: **וחנק את עצמו.** שלא היה לו מה להאכילם וצוח מהם: **שעווק.** סוגר כמו ויעוצקו (ישעיה ה): **שלימה אין לריך ליטול.** מפני שניכר שלא ניטל והאכולה נטלו: **ובעובד כוכבים צין שלימה כו.** לקמיה [ע"ב] מפרש לה: **אין מוכרין טרפה לעובד כוכבים.** ימכרנה לישראל או נמקום שמכריו וציוס שהכריזו הכי מתוקמא לקמן [ע"ב]:

(א) נראה דל"ל לו משדר ליה שלימה לא גניב ליה לשמיה דהא מקומו ניכר אכל וכו'.

(ב) נראה דל"ל איתמר משמיה דשמואל דאסור לגנוז דעת הבריות אפי' כן כי הוא דל"ה אומאי איקפיד: אי לאני וכו'.